

Referat fra møte i Arbeidsgruppe 3, GPS-prosjekt SR, Åseral 03.09.13

Tilstede: Kristian Steine, Kristian Eiken Olsen, Tor Punsvik, Inge Olav Fjalestad, Audun Rossevatn, Arve Aasemoen og Svein Olav Stegarud (referent)

Ikke møtt: Jon Erling Skåtan (ferie), Torbjørn Fjermestad (sauesanking) og Per Øyvind Grimsby (manglende innkalling)

Kristian S er leder for arbeidsgruppa, og Svein Olav og Tor deler sekretærfunksjonen. Møtet ble holdt i kommunehuset i Åseral og varte fra kl. 14 til kl. 18.

Dyreantallet

Det meldes om positiv jakt i Suldal i høst. Bra med dyr og godt med fellinger. I følge Kristian S den beste jakta i Suldal på en årrekke. Dette er ett av flere positive signaler på at den økende villreinbestanden sakte er i ferd med å utvide bruksområdet sitt, med lengre avstikkere fra de siste års kjerneområder.

Kristian EO melder at de vestlige deler av Njardarheim har mest rein. Her har trenden snudd ifra de årene hvor området øst for Rosskreppfjorden hadde mye dyr, mot en dreining vestover. Det er sterkt redusert jakt rundt Svartevassmagasinet pga anleggsarbeider ved dammen. Statskog anslår å komme i normal drift igjen i det området høsten 2015. Anslått felling i Njardarheim er 30-40 dyr i år. Det står generelt mye dyr spredt på eiendommen. Et godt jaktregime med moderat jakttrykk har gitt reinen ro i terrenget.

Tor gikk igjennom dagsorden og gruppa tok en innledende diskusjon om målene for dyreantall i bestanden, med 2000 dyr nord for Blåsjø og 1500 dyr i sør. Mål som gruppa er enige om. Tor mente det er viktig å se de store linjene og ikke henge oss opp i tall. Bestandsmålene er runde, veiledende tall. Vi har vært igjennom en periode tidligere med mange diskusjoner mellom nemnd og laget, ofte med diskusjoner om dyreantall på et litt for detaljert nivå. Heiene er svært kuperte og villrein stikker seg lett bort. Både tall fra tellinger og målsetninger er å anse som veiledende. Vi vil aldri kunne detaljstyre en villreinbestand, men må godta at periodevise svingninger er en naturlig del av villreinforvaltningen. Målet må være å gjøre tellinger og vurderinger så nøyaktige som vi kan.

Kristian EO i Statskog setter pris på å forvalte dyr i god kondisjon. Det er klart at det er hyggelig når alle kalver er store og velfødde og dyrekondisjonen er på et høyt nivå kvalitetsmessig. Tor minnet om at det var lite bukk før, helt nede i 2,6 % storbukkandel tidlig på åttitallet. Vi må forvente å få et annet arealbruk når storbukkandelen er høyere. Det nye GPS Merkeprosjektet kom i gang fordi store fjellarealer i sør og vest har hatt svært lite villrein etter at bestanden gikk ned under reduksjonsavskytingen på slutten av nittitallet. Dyra har foretrukket å holde seg i utvalgte kjerneområder når disse områdene ga godt nok beite og tilstrekkelig med ro. Derfor må vi nå øke bestanden med målsetning om å ta hele villreinområdet i bruk, og akseptere en risiko for at kondisjonen kan gå noe ned.

Historien viser at det kan være lett å havne i den situasjonen at bestanden vokser raskere enn antatt og det blir vanskelig å bremse den. Det tar tid å mobilisere et stort jegerkorps, og det er vanskelig å administrere en stor vekst i antall kontrollkort på

kort tid. Austheia er i dag i en situasjon hvor antall kort er litt ute av kontroll. Mange grunneiere ønsker ikke for mange jegere inn i sitt område eller markedsfører ikke jakta si. Det kan også være vanskelig å få benyttet kort der dyra er, pga dårlige overgangsordninger. Vi må ha rom for at ting ikke klaffer bestandig, at dyra kan oppføre seg uforutsigbart før og/eller under jakta, og strenge vintre kan tvinge reinen til forflytning.

Kristian S mente at vi trenger oppdaterte tall for dyreantallet i sørområdet og ha en plan for hvordan bygge opp bestanden. Vi bør ha en gradvis vekst og øke fra 800 til 1500 med ca. 200 per år. Fjorårets felling, vinterdødelighet, vandringer inn-ut og kalveprosenten må tas med i den årlige justering. Hva som er igjen er mer interessant enn hva vi tar ut. Diskutere med Kurt hvordan modellene kan styres i en slik retning. Differensiert minsteareal kan måtte justeres underveis. Målet bør være hvor mange dyr skal vi ha igjen til vinteren, mer enn hvor mange dyr skal vi ta ut.

Storbukkandelen

Gruppen er enige om å øke storbukkandelen til 25 %. Det må understrekes at dette er tenkt å skulle skje i løpet av den 5 årige bestandsplanperioden. Det er en langsiktighet i det, og er noe vi må jobbe oss sakte imot. Den er allerede bra som den er etter at målet om 20 % ble nådd. Men vi ønsker altså å øke den ytterligere for å kunne ta maksimalt utbytte av fordelene det medfører, først og fremst økt bruk av randområdene. Kristian EO reiste spørsmål om hva som blir kommende tildeling? Blir det en halvering til 8 % bukkeandel? Det er klart at det må bli en reduksjon i tildeling av fridyrkort for å kunne nå målsetningen. Seinere når bestanden etter målet innehar 25 % storbukk kan man øke andel fridyrkort noe fordi man da har en større storbukk-kapital å høste fra.

Samjakt/overføringsjakt

Tor poengterte at for randområder kan simple og kalvekort bli verdiløst, MEN de vil ha verdi som overføringskort om noen mer sentralt i villreinområdet vil samarbeide gjennom samjakt.

Kristian EO er villig til å diskutere løsninger for overføringsjakt til Njardarheim. Men andre allmenninger bør også tas i bruk for overføringskort, ikke bare Njardarheim. Skal bommer settes opp for å unngå jegerkonsentrasjoner? Skal bommer åpnes på flere med på laget; nemnd, verneområde osv. Muligens kan overgangsjegere få egne bomnøkler? KEO: Reint praktisk finnes muligheter, men nøkkelorganisering er tungdrevet. Skal overgangsjakt tilbys må folk få slippe inn uten for lange gåmarsjer.

Det ble argumentert for at dagens situasjon ikke medfører noen stor fare for en høy jegerkonsentrasjon slik vi opplevde det på slutten av 90-tallet. Kvotene vil ikke bli på langt nær så høye som den gangen. For Njardarheims del må vi være på vakt for å unngå konsentrasjoner, og jobbe for at arealer lenger nord også tas i bruk for overføringsjakt. Diskusjon i gruppen om hvor mye overgangsjakt det kan være snakk om. Det er positivt at Statskog er villige til å få til noe i forhold til samjakt. Og det ble en positiv ting å markedsføre på det åpne møtet samme kveld.

Vi må også være oppmerksom på at overgangsjakt i bl.a. Njardarheim ikke fører til høy felling, jmf målet om bestandsøkning. Hvor mye jakt tåles? Avskytingsplanen må justeres årlig etter fjorårets felling, vinterforhold og kalveandel. Kristian EO tror ikke fellingsprosenten vil gå opp noe særlig, Tor var enig i det, men overgangsjakt kan gi mye opplevelse for flere mennesker.

Tidligere var det vekslingskurs ved overgangsjakt f.eks en 1-3 ordning, det vil si at tre kort ble byttet inn for ett overgangskort. Kristian EO er for Njardarheim sin del åpen for å diskutere ulike løsninger. Mål for tiltaket og gjennomføringsevnen er overordnet virkemiddelet. Det må være like regler over hele området. Ett samjaktfelt for alle, likt for likt, rettferdighet for alle. Statskog må finne smerteterskelen for hvert jaktfelt. F.eks Først til mølla prinsippet? Det er rettferdig og plukker ut de mest interesserte.

Audun påpekte at arealene i Hægebostad er små. Men det er trolig en viss interesse i denne kommunen. Kvinesdal og andre aktuelle områder må utredes for mulig fredning.

Inge Olav tror mange kort blir værende i skuffen i Bygland. Men det kan bli endel grunneiere som ser på kortene sine som en ressurs og selger til andre jegere. Det er i all hovedsak i Langeid området dyra felles i Bygland.

Samjakt / overgangsjakt med offentlig grunn bør forbeholdes organiserte medlemmer i villreinlaget. Det må vernes om villreinlaget. Dersom det ikke finnes medlemsfordeler kan hele grunnlaget for grunneierorganisering i forvaltningen falle bort. Det er svært viktig å få i gang igjen lokallagene i sør for å kunne organisere fredningsområder og overgangsjakt. Virkemidlene som skal testes ut i de kommende 5 årene kan være viktige på kort sikt, men det vesentlige er å finne ut mer om tradisjonsbærere, arealbruk, effekt av fredningsområder osv. fordi det vil være svært lærerrikt for fremtidig forvaltning. Det er hovedhensikten med det nye prosjektet.

Fredningsområder

Etter friske diskusjoner på forrige møte, synes det nå å være enighet om fredningsområder. Siden flest dyr er merket i sør tas det sikte på å få til store fredningsområder sør i sørområdet, samt vurdere fredningssoner også i sør-vestlig / vestlig del.

KEO sa at Statskog kan diskutere å frede området vest for Svartevatn, HVIS vi er enige om behovet for det. Kan frede av solidaritet til prosessen, er mer usikker på hensikt og effekt. Jegertrykket har vært svært moderat der de siste årene. Greit å være eksperimentell, med minsteareal og fredningssoner, kommer det dyr fra Austheia? Vi må ha fleksibilitet i planen, justere etterhvert som vi får erfaring og ser effekter. Vi kan se annen oppførsel fra reinen enn ventet, og vi skal jo presse den ut litt nå med bestandsøkning.

Kan jaktfrie soner være aktuelt i deler av Sirdal spurte Tor Arve om? Arve fra lokallaget tror det kan være interesse for det ved utbytting av jakt. Det er ifølge Arve kun to områder hvor det felles dyr i Sirdal i dag, i første rekke rundt Hilleknuten. Tor mente det kan være den nord-vestre del av Sirdal også kan være aktuell, for å fremme utveksling av dyr mot Gjesdal og Forsand. Dette må diskuteres i lokallaget.

Mer spesifisering av fredningsområder kan diskuteres på neste møte i Bykle i november. Arve diskuterer mulige områder innad i sitt lag.

Kategorisering av villreinområdet

Det ble diskutert om vi skal kategorisere villreinområdet på kart, for å klargjøre målsettinger for de ulike områdene etter potensial som villreinareal. Det ble konkludert med at grensa som Heiplanen har trukket opp er tilstrekkelig. Målsetningen framover er at hele dette arealet som politisk er vedtatt skal tas i bruk av reinen.

Habitatmodelleringen fra forrige merkeprosjekt vil være nyttig å bruke.

En viss skriftlig kategorisering er naturlig å komme med i bestandsplanen.

Tellinger som forvaltningsverktøy

Hva trenger vi av tellinger? Tellinger må forbedres og bli så nøyaktige som mulig. For strukturtellinger er målsettingen i laget å gjennomføre dette hvert år, og sekundær målsetning å få til en god telling minst hvert annet år.

Kalvetellinger gjennomføres hver sommer av NINA og dette vil fortsette som før.

Totaltelling om vinteren etter samme metodikk som Hardangervidda bruker bør forsøkes. Vintertellinger forteller også noe om vinterbruken av områder.

Andre metoder ifm GPS sendere osv er også i bruk i f.eks Forelhogna.

I år er forholdene gode for midler for villreinlaget. Det gir mulighet for å teste nye tellemetoder.

Ytterligere diskusjoner om presisjonen og frekvens i tellinger bør diskuteres med NINA. Veien videre blir å fortsette med Kurt Jerstad sin metode med å sammenligne de tellingene vi har, og vurdere seg frem til det best mulige bestandsestimat utfra det. Ettersom nye tellinger blir testet ut kan de tillegges som faste tellinger og bidra til bedre treffsikkerhet i estimatene.

Kvalitetsparametere må følges opp. Kjever og slaktevekter. Geir i Statskog tar imot kjever. Her kan det forbedres med informasjon på bl.a. villreinfolderen og på nettsida. IKKE pakkes i plast. Tippa vekt eller veid vekt? Her er det usikre tall. Fokus på vekter av kalv og 1,5 åring for å slippe tannsliping o.l.? Vekt og alder må stemme overens. Kan vi få opp en vekt på alle kjeveinnsamlingsplassene?

Sekr.

